

Voor	Standaardisatieraad, Edustandaard
Van	Viyanti Ramdhiansing namens Bureau Edustandaard
Datum	11 oktober 2022
Betreft	Advies van bureau Edustandaard over de in beheername van FDE-set voor VO v1.2

Toelichting op het advies van bureau Edustandaard

Dit onderdeel wordt eerst ingevuld door bureau Edustandaard.

Bij de beoordeling van een ingediende standaard weegt het bureau Edustandaard een aantal kwaliteitsaspecten. De kwaliteitsaspecten vallen uiteen in vier categorieën:

- **Probleemgericht:** In hoeverre draagt de standaard bij aan een specifiek probleem en sluit deze aan bij de doelstellingen van de beheerorganisatie.
- **Implementeerbaar:** In hoeverre kan de standaard eenvoudig en correct geïmplementeerd worden.
- **Beheerbaar:** In hoeverre is de standaard efficiënt te beheren.
- **Beschikbaar:** In hoeverre is de standaard eenvoudig verkrijgbaar en bruikbaar.

Per aspect is een aantal criteria vastgelegd die verschillend worden gewogen. Er zijn drie wegingsfactoren:

- **Must:** Het belang van een criterium met importantie-oordeel *must* is extreem hoog, zodanig dat er nagenoeg geen redenen kunnen zijn om niet aan dit criterium te voldoen.
- **Should:** Het belang van het criterium met importantie-oordeel *should* is hoog. Ook al is het oordeel minder zwaar dan het oordeel *must*, toch wordt er veel waarde gehecht om te voldoen aan dit criterium. Echter mocht dit door omstandigheden niet gerealiseerd zijn, dan is dat niet per definitie een "disqualifier".
- **Could:** Het belang van een criterium met importantie-oordeel *could* is in feite een wens. Het is een advies dat past bij goede afspraken. Het is daarom wenselijk om dit advies ter harte te nemen en waar mogelijk op te volgen.

De beoordeling

1. Probleemgericht

- 1.1. MUST:** Context: De afspraak moet een duidelijke contextbeschrijving bevatten evenals een omgevingsanalyse waarin referenties naar standaarden geplaatst worden. De afspraak moet daarbij aansluiten op de scope van Edustandaard: onderwijs- en onderzoekstechnologische standaarden gericht op ict-gebruik in het Nederlandse onderwijs en onderzoek.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.2, 2.3, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.7.1, 2.8.1
Bureau Edustandaard	<p>✓ Goed</p> <p>Bevinding: In de inleiding op pagina 3 van Documentatie van de afspraak EDEXML-profiel "FDE-set voor VO" (versie 1.2, maart 2022) wordt het woord "deelnemergegevens" gebruikt (werd vroeger voor studenten in het MBO gebruikt), terwijl in het aanmeldformulier bij vraag 2.1 het woord "leerlingegegevens" wordt gebruikt (gebruikelijker in het VO).</p> <p>Advies: Streef in alle uitingen een zo accuraat en eenduidig mogelijke bewoording na om verwarring over de scope en context te voorkomen. Sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de begrippen uit het ROSA Begrippenmodel. https://rosa2.wikixl.nl/index.php/ROSA_Begrippenmodel</p>
Reactie van indiener	De afspraak FDE-set voor fijndistributie is breder van toepassing, zoals ook terug te lezen is in de toelichting van de afspraak. Deze zin dient wat betreft de FDE-set voor VO dan ook herzien te worden. Dit punt wordt bij een nieuwe versie meegenomen!

1.2. MUST: Oplossing: De afspraak moet een duidelijk omschreven doel hebben en daarbij een specifiek uitwisselingsprobleem oplossen waarvoor stakeholders benoemd zijn.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.3, 2.3.1, 2.3.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.7.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

1.3. MUST: Realistisch: De afspraak is ten minste in één relevante praktijksituatie succesvol toegepast.

Gerelateerde vragen	4.4
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De implementatie van de afspraak was nog in volle ontwikkeling, waardoor er nog geen relevante praktijksituatie op deze versie is toegepast. Advies: Evalueer de implementaties en laat de ervaringen terugkomen in de definitieve versie van de afspraak.
Reactie van indiener	Inmiddels is deze FDE-set geïmplementeerd door meerdere partijen en geëvalueerd en daar kunnen eventueel bevindingen uitkomen. Het principe is al 2 jaar in gebruik. En daar zijn kleine bijstellingen uitgekomen. Die worden eventueel meegenomen naar de volgende versie.

1.4. SHOULD: Flexibiliteit: De afspraak moet slechts die flexibiliteit bieden die noodzakelijk is voor het uitwisselingsproces. Vrije uitbreidingsmogelijkheden kunnen de interoperabiliteit schaden.

Gerelateerde vragen	2.1, 2.3, 2.3.3, 2.5
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: Er zijn geen uitbreidingsmogelijkheden in deze afspraak noodzakelijk.
Reactie van indiener	

1.5. SHOULD: Acceptatie: Er moet draagvlak zijn voor de afspraak, wat betekent dat potentiële gebruikers de afspraak realistisch en bruikbaar moeten vinden en ondersteunen (draagvlak).

Gerelateerde vragen	4.1, 4.2, 4.3
Bureau Edustandaard	✓ Voldoende, met aandachtspunten: Bevinding: Er zijn geen openbare verslagen en besluitenlijsten die aantonen dat de afspraak geaccepteerd is. Er zijn wel bijeenkomsten van de werkgroep ECK Distributie en Toegang geweest inclusief presentielijst van de aanwezigen. Er is een reviewmogelijkheid geweest op de website, waarin de reviewversie van de specificaties ter review zijn aangeboden, waarbij reacties zijn beantwoord en soms ook verwerkt in de laatste definitieve versie (zie Wijzigingshistorie in documentatie). Advies: Maak notulen van bijeenkomsten van de werkgroep ECK DT over deze afspraak. Maak bij voorkeur publiek toegankelijk via de website van Edustandaard.
Reactie van indiener	<ul style="list-style-type: none"> • Standaard was eerst nog niet helemaal in beheer. • Notulen konden netter op papier gezet worden. • SEM-PSS heeft alle belanghebbenden betrokken en geïnformeerd. • In een subwerkgroep SEM-PSS is de standaard besproken en zijn review mogelijkheden geweest.

2. Implementeerbaar

2.1. MUST: Begrijpelijk, Eenduidig, Scoping: De afspraak moet eenduidig en compleet zijn, in voldoende detail uitgewerkt, de reikwijdte afdekken met betrekking tot het te bereiken doel en duidelijk omschreven zijn. Aan de hand van de documenten rond de afspraak moet het eenvoudig zijn om een implementatie uit te voeren die interoperabel is met andere implementaties. De afspraak mag maar op één manier (eenduidig) te interpreteren zijn. De afspraak mag dus geen onduidelijke, vage beschrijvingen bevatten, maar dient juist structuur en duidelijke beschrijvingen te bevatten, toegelicht met voorbeelden. Daarnaast moet de mate van detail aansluiten bij de scope van de afspraak.

Gerelateerde vragen	2.3.3, 3.4
Bureau Edustandaard	✓ Voldoende, met aandachtspunten: Bevinding: Er wordt niet precies beschreven of de afspraak een volledige oplossing voor het beoogde doel biedt en de beoogde doelgroep. AMIGO-aanpak wordt nog genoemd, maar de ROSA-modellen zijn niet gebruikt.

	Advies: Omschrijf beter de context en roadmap van de afspraak.
Reactie van indiener	Alle betrokkenen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de afspraak en hebben gekozen voor de technieken rondom UWLR. EDEXML is de basis voor de gegevensstructuur van de afspraak. De stappen van de AMIGO-aanpak zijn gevolgd, maar de ROSA-modellen zijn niet direct gebruikt (wel indirect omdat de ROSA-modellen zijn gebaseerd op UWLR). Deze afspraak is op een andere manier ontstaan met een eigen werkwijze. Deze manier sluit wel aan bij de AMIGO-aanpak. Wat betreft de technologiekeuze is aangesloten op de UWLR.

- 2.2. MUST:** Techniek: De afspraak is beschikbaar via marktconforme technieken en technieken die aansluiten bij de doelgroep, zoals XML. De technische uitdrukking (binding) voegt geen informatie toe die niet in modellen en beschrijvingen van de afspraak staan. De technische uitdrukking is gerealiseerd op basis van de modellen en beschrijvingen van de afspraak en is daarmee een 1-op-1- afspiegeling van deze modellen en beschrijvingen.

Gerelateerde vragen	3.5
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De documentatie en technische bestanden sluiten op elkaar aan.
Reactie van indiener	

- 2.3. SHOULD:** Afhankelijk: Afhankelijkheid met andere standaarden is mogelijk, maar dient doordacht te zijn. Dit kan van invloed zijn op bijvoorbeeld de reikwijdte van de afspraak. Relaties met andere standaarden en mogelijke invloed daarvan op de reikwijdte van de afspraak, dienen op zijn minst omschreven te zijn. Daarbij geldt de basisregel dat bestaande open standaarden zoveel mogelijk worden hergebruikt, maar dat er wel kritisch naar de kwaliteit van die standaarden wordt gekeken.

Gerelateerde vragen	3.12.1, 3.12.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: Afhankelijkheid met andere standaarden is beschreven in de documentatie.
Reactie van indiener	

- 2.4. SHOULD:** Begrijpelijk, Eenduidig, Scoping: De afspraak moet bij voorkeur een informatiemodel bevatten ten behoeve van de begrijpelijkheid, de eenduidigheid en scoping.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: Informatiemodel/gegevensmodel is aanwezig (plaat in de documentatie).
Reactie van indiener	

- 2.5. COULD:** Begrijpelijk, Eenduidig: De afspraak heeft indien mogelijk een binding ten behoeve van de begrijpelijkheid en de eenduidigheid.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De technische bestanden (XSD en WSDL) bij de afspraak definiëren de binding. Er is de behoefte om in de nabije toekomst over te gaan naar REST en JSON. Er wordt nog geëvalueerd om over te gaan naar REST en JSON.
Reactie van indiener	

- 2.6. COULD:** Eenduidig: De afspraak heeft indien mogelijk een (XSD) schema ten behoeve van de eenduidigheid.

Gerelateerde vragen	1.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De technische bestanden (XSD en WSDL) bij de afspraak ondersteunen de implementaties.
Reactie van indiener	

3. Beheerbaar

3.1. MUST: Beheerd: Het beheer wordt zonder voorbehoud overgedragen aan Edustandaard.

Gerelateerde vragen	5.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: Er is geen implementatiehandleiding, maar vrijwel alle partijen hebben ervaring met implementatie UWLR.
Reactie van indiener	Bij de FDE-set is een document met uitleg beschikbaar waarin details over de implementatie wordt beschreven. Door kleurmarkering is duidelijk welke details anders zijn t.o.v. de vorige versie.

3.2. MUST: Beheerprocedure: Wijzigingen worden doorgevoerd op basis van de wijzigingsprocedure van Edustandaard.

Gerelateerde vragen	5.1, 5.2, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De werkgroep ECK DT werkt volgens Edustandaard richtlijnen.
Reactie van indiener	

3.3. SHOULD: Wijzigingen: De afspraak moet voldoende stabiel zijn. Bij voorkeur wordt het aantal versies beperkt tot dat wat noodzakelijk is. Wijzigingen op de afspraak die niet door Edustandaard zijn uitgevoerd worden beschouwd als een nieuwe afspraak.

Gerelateerde vragen	1.2, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: De afspraak is vrij stabiel en de reviewperiode is al geweest.
Reactie van indiener	

3.4. SHOULD: Versiebeheer: Een historisch overzicht van versies in het verleden en daarnaast een roadmap van geplande versies in de toekomst is gewenst.

Gerelateerde vragen	1.2, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

3.5. COULD: Efficiënt en effectief beheerbaar: Het is wenselijk dat het beheer van een afspraak efficiënt kan worden vormgegeven; hiervoor is een modelgebaseerde opzet van een afspraak essentieel. Een goede afspraak heeft in principe weinig versies nodig. Anderzijds is het essentieel dat er nieuwe versies kunnen komen indien noodzakelijk. Net zoals voor "minimale flexibiliteit" (zie probleemgericht) geldt ook hier een zo beperkt mogelijke hoeveelheid versies.

Gerelateerde vragen	1.2, 2.7.1, 5.1, 6.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed Bevinding: Het betreft hier een profiel op EDEXML en UWLR; in UWLR is alle vertrouwen hoewel UWLR zelf wordt niet meer beheerd. Gezien de frequentie van versies (jaarlijkse wijzigingen met kleinere correcties) lijkt het passend en stabiel.
Reactie van indiener	

4. Beschikbaar

4.1. MUST: Publicatie: Het eigendom wordt zonder voorbehoud overgedragen aan Edustandaard. Hierdoor kan de afspraak vrij worden verkregen en gekopieerd.

Gerelateerde vragen	8.2
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

4.2. MUST: Eigendom: Het intellectuele eigendom - m.b.t. mogelijk aanwezige patenten - van (delen van) de afspraak is onherroepelijk ter beschikking gesteld op een royalty-free basis.

Gerelateerde vragen	8.1
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

4.3. SHOULD: Vindbaar: De afspraak moet vindbaar zijn en bekend zijn bij de doelgroep.

Gerelateerde vragen	1.1, 1.2, 3.1, 3.2, 3.3
Bureau Edustandaard	✓ Goed
Reactie van indiener	

Het advies

Aan de hand van deze criteria kan men een gefundeerd beeld krijgen van de kwaliteit van de afspraak. Uiteraard wordt hierin het onderscheid in importantie-oordeel (MUST, SHOULD, COULD) meegenomen. De criteria worden ieder voor zich in ogenschouw genomen, waarna een oordeel wordt gevormd op de set van criteria binnen een hoofdcategorie.

Aangezien elke afspraak uniek is en elke standaardisatieomgeving uniek is, dienen experts deze beoordeling in te vullen met gevoel voor context en pragmatiek.

Het advies kent de volgende variaties:

1. ✓ **Goed:** Betekent een ruime voldoende. Een goede uitgangssituatie voor een onderwijsafpraak.
2. ✓ **Voldoende, met aandachtspunten:** Betekent dat de beoordeelde situatie als voldoende wordt ervaren, maar dat de situatie nog verbeterd kan worden door een aantal aandachtspunten op te pakken.
3. ✓ **Voldoende, mits de volgende punten aangepakt worden:** Betekent dat de situatie bijna voldoende is, maar dat er nog een paar pijnpunten zijn die veranderd moeten worden, wil de situatie echt voldoende zijn. Echter de pijnpunten zijn dusdanig beperkt van aard dat, indien de indiener bereid is deze pijnpunten op te lossen, het oordeel een voldoende status krijgt.
4. ✗ **Onvoldoende, kijk vooral naar de volgende punten:** Betekent een onvoldoende beoordeling doordat de pijnpunten te belangrijk zijn. Dit is een verschil met het oordeel "voldoende, mits", doordat de pijnpunten in dit geval zwaarder wegen of dat het totaal aan pijnpunten groter is.
5. ✗ **Onvoldoende:** Een onvoldoende betekent dat er meerdere zwaarwegende punten zijn waardoor deze afspraak als kwalitatief onvoldoende wordt bestempeld. Aangezien de situatie te ver afwijkt van de gewenste situatie wordt geen analyse opgesteld rond de pijnpunten.

Totaaloordeel standaard:

Advies	<p>De volgende adviezen zullen opgemaakt en zullen door de indiener worden.</p> <p>✓ Goed, met aandachtspunten: Contextbeschrijving: De contextbeschrijving van de afspraak bevat een onduidelijk begrip, namelijk leerlinggegevens en deelnemergegevens.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Streef in alle uitingen van de contextbeschrijving op een accurate en eenduidige bewoording om verwarring over de scope en context te voorkomen. <p>Realistisch: Op deze versie van de afspraak is geen relevante praktijksituatie toegepast. Inmiddels is deze FDE-set geïmplementeerd door meerdere partijen en geëvalueerd en daar kunnen eventueel bevindingen uitkomen.</p> <ol style="list-style-type: none">2. Evalueer de implementaties van de afspraak en laat de ervaringen die resulteren in bijstellingen terugkomen in de definitieve versie van de afspraak. <p>✓ Voldoende, met aandachtspunten: Acceptatie: De afspraak bevat geen openbare verslagen en besluitenlijsten die aantonen dat de afspraak geaccepteerd is. Er zijn wel bijeenkomsten van de werkgroep ECK Distributie en Toegang geweest inclusief presentielijst van de aanwezigen. Er is een reviewmogelijkheid geweest op de website, waarin de reviewversie van de specificaties ter review zijn aangeboden.</p> <ol style="list-style-type: none">3. Maak notulen van bijeenkomsten van de werkgroep ECK DT over deze afspraak. Maak bij voorkeur publiek toegankelijk via de website van Edustandaard.
--------	---

	<p>Implementeerbaar – Begrijpelijk, eenduidig, scoping: Er wordt niet precies beschreven of de afspraak een volledige oplossing voor het beoogde doel biedt en de beoogde doelgroep. Deze afspraak is op een andere manier ontstaan met een eigen werkwijze. Deze manier sluit wel aan bij de AMIGO-aanpak. Wat betreft de technologie keuze is aangesloten op de UWLR.</p> <p>4. Omschrijf de context en de roadmap van de afspraak duidelijk.</p> <p>Slotadvies: Met inachtneming van bovenstaande kan de afspraak in beheer worden genomen.</p>
Adviseur(s)	Viyanti Ramdhiansing (Standaardisatie Expert, Bureau Edustandaard)

Overige constatering:

(Beschrijving van andere opmerkelijke zaken die tijdens de analyse naar voren kwamen).

Bureau Edustandaard	 Goed
Reactie van indiener	